

University of Groningen

Spinoza's Ethica from manuscript to print

Steenbakkens, P.

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

1994

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Steenbakkens, P. (1994). *Spinoza's Ethica from manuscript to print: studies on text, form and related topics*. University of Groningen.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Stellingen

1. Het aanleren van een taal is een zo gecompliceerd proces, en de individuele mentale en fysieke eigenschappen die daarbij een rol spelen zijn zo gevarieerd, dat niet taalverandering (en daarmee de diversiteit van talen) maar juist de diachrone identiteit van talen het raadsel is dat verklaring behoeft.

Contra: George Steiner, *After Babel*, Oxford ²1992, chapter 2.

2. De bibliografie (de analytische zowel als de descriptieve) zal in de nabije toekomst niet aan herbezinning kunnen ontkomen, nu auteurs zonder enige typografische onderlegheid zich massaal begeven op terreinen die tot voor kort het domein van zetter, corrector en drukker waren.

3. Alles wijst erop dat Spinoza in 1675 zijn *Ethica* geheel gereed had, en de door hem gekozen uitdrukking 'librum meum sub prælo sudare' in Brief 68 zou zelfs kunnen inhouden dat met het drukken een begin was gemaakt.

4. Wie zich bij het uitgeven van Latijnse teksten wil laten leiden door authenticiteit als criterium voor de weergave van de spelling, komt daarmee in een problematiek terecht die vergelijkbaar is met die van de authentieke uitvoeringspraktijk van oude muziek.

5. Er is in de fysica en de ethiek weinig dat zich louter in de vorm van bewijzen laat overdragen.

Contra Ludovicum Meyer, *Disputatio inauguralis de materia, ejusque affectionibus motu, et quiete*, Lugd. Batav. 1660, Paradoxon 4. Zie p. 146 van dit proefschrift.

6. De meeste wetenschappelijke bevindingen laten zich niet in stellingen uitdrukken.

7. De studie wijsbegeerte dient niet te leren filosoferen, maar kennis van de filosofie bij te brengen.

Contra: Immanuel Kant, *Kritik der reinen Vernunft*, B 865-6.

8. De merkwaardige paradox dat 'dierenliefde' in nogal wat gevallen fungeert als eufemisme voor 'mensenhaat' verdient nadere filosofische reflectie.

(Zie ommezijde)

9. De overtuiging van Carl Gebhardt als zou Spinoza onophoudelijk aan zijn teksten hebben gevijld berust niet op enige feitelijke basis, en dient waarschijnlijk verklaard te worden als de projectie van een tekstbezorger op de auteur van de door hem bezorgde teksten.
Zie p. 8 van dit proefschrift.
10. Het verwijt van benepen moralisme dat *Nil volentibus arduum* ten deel is gevallen is ongegrond.
Contra: C. Louise Thijssen-Schoute, *Nederlands cartesianisme*, Utrecht ²1989, 427.
11. Dat Elsschots woorden 'tusschen droom en daad' nog slechts worden aangehaald in contexten waarin elke associatie met doodslaan verontwaardigd van de hand zou worden gewezen, adstrueert dat citeren altijd selectief is en daardoor riskant.
12. Gezien de meerduidigheid van het Engelse woord 'copy' moet de term 'apograph' worden beschouwd als een welkome precisering van één van de betekenissen van 'copy', en niet geringschattend worden afgedaan als een weidse betiteling ervan.
Contra: James Willis, *Latin textual criticism*, Urbana 1972, 227 (en cf. p. 98 over het verzinnen van onnodige technische termen). Zie voor kopij/copy: J. Gerritsen, *Kopij*, Groningen 1985.
13. De trivialisatie 'geconsumeerd' voor 'geconsummeerd' toont dat voor het hedendaagse bewustzijn de bestendigheid van huwelijkse relaties meer een kwestie is van consumptie dan van consummatie.
14. Hele banen, halve mensen.

Stellingen behorende bij:

Piet Steenbakkers, *Spinoza's Ethica from manuscript to print*
Rijksuniversiteit Groningen, 24 november 1994